

ЕСТЕТИКА 2

Марица Рајковић

”Хегел и разумевање уметности”

Испитивање суштинских одредаба лепог и уметности представља „филозофски венац чије исплетање спада у најдостојније послове које је наука у стању да изврши“, како истиче Хегел, наглашавајући да уметност није играчка која је ту ради угодности, забаве и користи, већ треба да означи ослобођење духа од садржине и форме коначности, тј. о „присутности апсолутнога у чулној појави и о његовом измирењу с њом“ и о развијању истине које се не исцрпљује са *историјом природе* већ се показује у *историји света*. Естетика због тога не може бити сведена на просту критику уметничких дела или на упутство по коме би она требало да се производе, већ захтева да буде размотрена и рефлектована мишљењем.

Одређења уметнички лепог са којим смо се до сада сусретали јесу *бесконачност*, *слобода* и *конкретност* – бесконачност истиче Шелинг, слободу – Кант, Шилер и Фихте, а конкретност - Хегел, који је „међу немачким класичним филозофима најконкретније пришао разматрању уметничког стваралаштва.“ и успео да обједини све ове значајне моменте везане за феномен лепог. Осим тога, Хегелова заслуга у историји естетике огледа се у чињеници да он, након бројних векова раздвојености лепог и уметности и низа мање успешних покушаја њиховог спајања, успева нераскидиво да синтетише лепо са уметношћу.

Хегел конципира властиту естетику као филозофију уметности прво се суочивши са две кључне теорије о уметности, које су се на различите начине појављивале у историји филозофије и естетике. Те две теорије су *теорија генија* и *теорија подражавања*, а Хегелу су неприхватљиве и једна и друга. Хегел се оштро супротставља инсистирању на *природности* у уметничком изразу, која се цени ако успева да дочара сâму стварност. Наводећи као примере Зеуксисово грожђе и Резелову „Забаву инсеката“, он ће указати на то да сврха уметничког дела није да обмане „голубове и мајмуне“ Теорија генија, према којој је уметник само медијум којим природа ствара уметничка дела неприхватљива је због сâме структуре Хегелове филозофије. Што се тиче теорије подражавања, Хегел не прихвата ни теорије које